

Thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử Việt Nam hiện nay

Ngày nhận bài: 06/03/2026 | Ngày phản biện: 08/03/2026 | Ngày xuất bản: 24/03/2026

Tác giả: Lê Trọng Hiếu (Báo Nhân Dân)

Tóm tắt: Sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ số và Internet đã tạo điều kiện thuận lợi cho nhiều loại hình tội phạm mới xuất hiện, trong đó tội phạm công nghệ cao (CNC) đang trở thành vấn đề nổi bật của an ninh xã hội hiện đại. Trong bối cảnh đó, báo mạng điện tử (BMĐT) giữ vai trò quan trọng trong việc truyền tải thông tin chính thống, cảnh báo thủ đoạn tội phạm và nâng cao nhận thức của công chúng về an toàn thông tin. Bài viết tập trung nghiên cứu hoạt động thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử Việt Nam, thông qua việc phân tích cơ sở lý luận và khảo sát thực tiễn trên một số báo điện tử tiêu biểu. Từ kết quả nghiên cứu, bài viết đánh giá thực trạng, chỉ ra những vấn đề đặt ra trong hoạt động thông tin, đồng thời đề xuất một số định hướng nhằm nâng cao hiệu quả truyền thông về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trong bối cảnh truyền thông số hiện nay.

1. Đặt vấn đề

Theo khoản 1 Điều 3 Nghị định số 25/2014/NĐ-CP của Chính phủ ngày 07 tháng 4 năm 2014 quy định về phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật khác có sử dụng công nghệ cao, quy định: "Tội phạm có sử dụng công nghệ cao là hành vi nguy hiểm cho xã hội được quy định trong Bộ luật Hình sự có sử dụng công nghệ cao" (Chính phủ, 2014).

Giáo trình "Những vấn đề cơ bản về phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao" của Học viện Cảnh sát nhân dân cũng có đề cập đến khái niệm về tội phạm sử dụng công nghệ cao: "Tội phạm được thực hiện bằng việc cố ý sử dụng tri thức, kỹ năng, công cụ, phương tiện công nghệ thông tin ở trình độ cao tác động trái pháp luật đến

thông tin số được lưu trữ, xử lý, truyền tải trong hệ thống máy tính, xâm phạm đến trật tự an toàn thông tin, gây tổn hại lợi ích của Nhà nước, quyền và các lợi ích hợp pháp của các tổ chức, cá nhân" (Học viện Cảnh sát Nhân Dân, 2018).

Có thể hiểu, Phòng, chống tội phạm công nghệ cao là hoạt động do các cơ quan Nhà nước có thẩm quyền, các tổ chức, đoàn thể và mọi người dân tiến hành nhằm ngăn chặn, phát hiện và xử lý các hành vi phạm tội sử dụng công nghệ cao theo quy định của pháp luật. Việc kết hợp chặt chẽ giữa hai yếu tố "phòng" và "chống" được xem là yêu cầu đầu tiên, quan trọng nhất, trong đó phòng ngừa là trọng yếu và cơ bản nhất.

Thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao là toàn bộ những dữ liệu, tri thức, thông báo, tin tức, thông điệp được tạo ra, lưu trữ, truyền tải và tiếp nhận trong xã hội với mục đích nâng cao nhận thức, cảnh báo, hướng dẫn, cũng như hỗ trợ các hoạt động phòng ngừa và đấu tranh đối với loại tội phạm sử dụng công nghệ cao.

Như vậy, thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử là toàn bộ những tin tức, bài viết được đăng tải trên các báo điện tử với nội dung liên quan đến việc phòng ngừa và đấu tranh chống tội phạm công nghệ cao. Thông tin phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử có vai trò vừa cung cấp tri thức, nâng cao nhận thức cộng đồng, vừa cảnh báo, răn đe tội phạm, góp phần hỗ trợ hiệu quả cho cuộc đấu tranh với loại tội phạm mới mẻ, nguy hiểm này trong xã hội số.

Trong thời gian qua, để ứng phó hiệu quả với tội phạm công nghệ cao, Thủ tướng Chính phủ đã ký ban hành Công điện số 29/CD-TTg ngày 3/4/2025, yêu cầu các bộ, ngành, địa phương tăng cường phòng ngừa và xử lý hoạt động sử dụng công nghệ cao để lừa đảo chiếm đoạt tài sản. Trong công điện, Thủ tướng giao Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch chỉ đạo các cơ quan thông tấn, báo chí đẩy mạnh tuyên truyền về các thủ đoạn, phương thức lừa đảo công nghệ cao nhằm nâng cao ý thức cảnh giác cho người dân. Đồng thời, yêu cầu Đài Truyền hình Việt Nam, Đài Tiếng nói Việt Nam, Thông tấn xã Việt Nam, Cổng Thông tin điện tử Chính phủ cùng các cơ quan báo chí tích cực thông tin về âm mưu, phương thức, thủ đoạn mới cũng như cách xử lý, kết quả đấu tranh của lực lượng chức năng; từ đó giúp người dân nâng cao nhận thức và chủ động cung cấp thông tin, tố giác tội phạm. Các yêu cầu của Thủ tướng đã cho

thấy vai trò của các cơ quan báo chí - truyền thông trong việc tuyên truyền phòng, chống tội phạm công nghệ cao đến với người dân.

Thực tế, thời gian qua, hệ thống các cơ quan báo chí, đặc biệt là báo mạng điện tử đóng vai trò không thể thiếu trong việc tuyên truyền, cảnh báo, định hướng dư luận xã hội về phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao. Với ưu thế về tốc độ, độ phủ và khả năng tương tác, báo mạng điện tử có thể nhanh chóng lan tỏa thông tin chính thống, cung cấp kiến thức pháp lý và kỹ năng bảo mật cần thiết cho người dân, đồng thời phản bác, làm rõ các hành vi, thủ đoạn phạm tội đang diễn ra trên không gian mạng. Báo chí, với chức năng giám sát xã hội, cũng có vai trò phát hiện bất cập trong chính sách, phản ánh kiến nghị của người dân và tạo áp lực thúc đẩy hoàn thiện cơ chế bảo vệ an ninh mạng.

Tuy nhiên, thực tế cho thấy, hoạt động thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử Việt Nam hiện nay vẫn còn nhiều hạn chế. Trong bối cảnh tội phạm công nghệ cao không ngừng biến đổi và mở rộng phạm vi ảnh hưởng, việc nghiên cứu một cách có hệ thống thông tin về phòng, chống loại tội phạm này trên báo mạng điện tử là hết sức cần thiết, cả về mặt lý luận và thực tiễn. Chính vì vậy, bài viết nhằm mục tiêu góp phần đánh giá đúng thực trạng, chỉ ra những tồn tại, nguyên nhân, từ đó đề xuất các giải pháp nâng cao hiệu quả thông tin, bảo đảm sự đồng hành tích cực và có trách nhiệm của báo chí trong công cuộc bảo vệ an ninh mạng, phòng chống tội phạm và an toàn xã hội.

2. Phương pháp nghiên cứu

Để làm rõ thực trạng thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử Việt Nam hiện nay, bài viết sử dụng các phương pháp nghiên cứu chủ yếu sau:

- Phương pháp nghiên cứu trường hợp: tác giả đã tập trung nghiên cứu và phân tích chủ yếu tại 03 báo mạng điện tử Việt Nam là: Báo Nhân Dân điện tử nhandan.vn, báo điện tử Vnexpress.vn, báo điện tử Công An Nhân Dân cand.com.vn. Đây đều là những báo mạng điện tử lớn, uy tín, có lượng độc giả đông đảo và tích cực truyền thông, thông tin về phòng chống tội phạm công nghệ cao trong thời gian qua. Thời gian khảo sát: Từ tháng 9/2024 đến tháng 9/2025.

- Phương pháp nghiên cứu tài liệu: Nghiên cứu các tài liệu có liên quan đến phòng chống tội phạm công nghệ cao, truyền thông, quản lý thông tin và các tài liệu về nghiệp vụ thông tin trên báo chí nói chung và báo mạng điện tử nói riêng, nhằm khai thác tư liệu làm sáng tỏ hệ thống khái niệm liên quan trong bài viết.

- Phương pháp phân tích nội dung: Tác giả phân tích nội dung, hình thức thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử Việt Nam để qua đó đánh giá chất lượng, hiệu quả thông tin về nội dung này trên báo mạng điện tử trong thời gian qua. Cụ thể, trong khoảng thời gian khảo sát từ 09/2024–9/2025, tác giả đã tiến hành thống kê và lựa chọn khảo sát 1.865 tác phẩm báo chí mang các thông tin về tội phạm CNC trên 03 BMĐT trong diện khảo sát với các từ khóa (key words) là "tội phạm công nghệ cao", "lừa đảo qua mạng", "an ninh mạng", "tội phạm mạng", "an ninh mạng"...

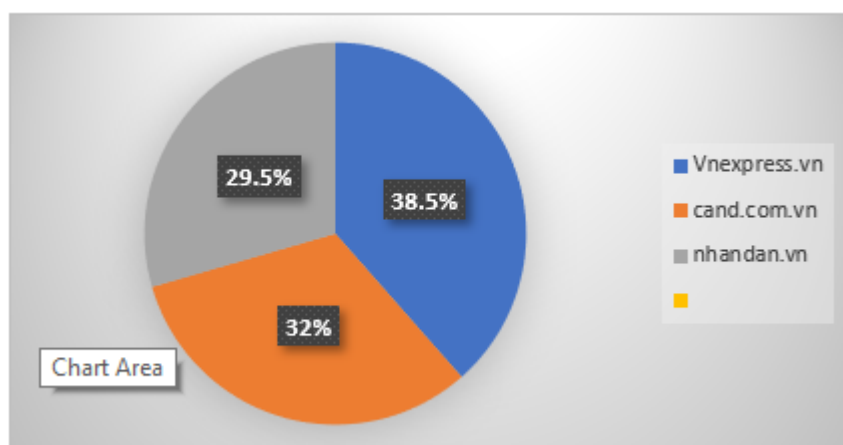
3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

3.1. Kết quả nghiên cứu

3.1.1. Về số lượng và tần suất thông tin

Trước những diễn biến khó lường liên quan đến tội phạm công nghệ cao, lừa đảo qua mạng..., việc tuyên truyền, phổ biến thông tin về phòng chống loại tội phạm này trên BMĐT luôn được đẩy mạnh trong thời gian qua. Vì vậy, tần suất, khối lượng bài viết về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử nói chung và 03 BMĐT diện khảo sát là nhandan.vn, vnexpress.vn và cand.com.vn là rất lớn. Tác giả đã tiến hành khảo sát và lựa chọn 1.865 tác phẩm báo chí mang các thông tin về tội phạm CNC trên 03 BMĐT diện khảo sát, trong đó Báo VnExpress (vnexpress.vn) có 718 tác phẩm, chiếm khoảng 38,5% tổng số tác phẩm được khảo sát; Báo CAND (cand.com.vn) là 597 tác phẩm, chiếm khoảng 32,0% tổng số tác phẩm được khảo sát; Báo Nhân Dân (nhandan.vn) là 550 tác phẩm, chiếm khoảng 29,5% tổng số tác phẩm được khảo sát.

Tỷ lệ số lượng các bài viết mang thông tin phòng chống tội phạm CNC trên 03 BMĐT diện khảo sát như sau:

Biểu đồ 1. Tỷ lệ số lượng tin, bài về phòng, chống tội phạm CNC trên 03 BMĐT diện khảo sát từ 9/2024-9/2025.

Số liệu khảo sát và Biểu đồ 1 cho thấy chủ đề này thu hút sự quan tâm lớn của báo chí trong giai đoạn 09/2024 - 9/2025. Trong tổng số này, VnExpress chiếm 718 tác phẩm (38,5%), CAND chiếm 597 tác phẩm (32,0%) và Báo Nhân Dân chiếm 550 tác phẩm (29,5%). Nhìn chung, sự phân bổ gần tương đương giữa các báo cho thấy tội phạm CNC đã trở thành lĩnh vực nóng, có tính thời sự cao và ảnh hưởng trực tiếp đến đời sống xã hội, do đó được cả 03 BMĐT diện khảo sát đồng loạt chú trọng đưa tin.

3.1.2. Về nội dung thông tin

Tiến hành khảo sát 1.865 tác phẩm báo chí mang các thông tin về tội phạm CNC trên 03 BMĐT trong diện khảo sát, có thể thấy nội dung thông tin về tội phạm trên các báo tập trung vào các nhóm chính sau đây:

Nhóm nội dung	Số lượng	Tỷ lệ%
Một là, thông tin về chủ trương, chính sách phòng, chống tội phạm công nghệ cao	425	22.8
Hai là, thông tin nhận diện và các biện pháp phòng ngừa tội phạm công nghệ cao	610	32.7
Ba là, thông tin về các biện pháp đấu tranh chống tội phạm công nghệ cao	830	44.5
Tổng	1.865	100

Bảng 2. Số lượng, tỷ lệ các nhóm nội dung thông tin về phòng, chống tội phạm CNC trên 03 BMĐT diện khảo sát

Từ bảng 2 có thể thấy:

Nhóm nội dung về biện pháp đấu tranh, xử lý tội phạm công nghệ cao chiếm tỷ lệ lớn nhất, với 44,5% tổng số bài viết. Điều này phản ánh xu hướng chung của báo mạng điện tử Việt Nam nói chung, 03 BMĐT diện khảo sát nói riêng khi ưu tiên thông tin thời sự, cập nhật liên quan đến các vụ án, chuyên án, cảnh báo từ lực lượng công an và các cơ quan chức năng. Các thông tin này thường thu hút sự quan tâm của độc giả bởi tính thời sự, tính cảnh báo cao và tác động trực tiếp tới đời sống xã hội. Việc nhóm nội dung này chiếm tỷ lệ cao còn cho thấy nguy cơ tội phạm CNC ngày càng phức tạp, đòi hỏi báo chí phải liên tục tham gia vào việc truyền thông kết quả đấu tranh, bóc gỡ đường dây, thủ đoạn mới, góp phần tạo dựng niềm tin của công chúng vào cơ quan chức năng.

Với nhóm nội dung này, Báo CAND điện tử có các bài viết như "Công an tỉnh Hà Tĩnh đấu tranh có hiệu quả với tội phạm công nghệ cao" (18/12/2024); "Triệt phá đường dây lừa đảo xuyên quốc gia tại Tam Giác Vàng" (15/7/2025); "Bóc gỡ tập đoàn lừa đảo qua mạng lớn nhất từ trước đến nay" (15/9/2025). Báo điện tử Nhân Dân có các bài như: Triệt phá ổ nhóm tổ chức đánh bạc qua livestream (8/10/2024), Đấu tranh với hoạt động "tín dụng đen" và tội phạm công nghệ cao (13/2/2025); "Mưu trí, chủ động, quyết liệt đấu tranh với tội phạm công nghệ cao" (19/8/2025)... Trên Vnexpress.net có một số bài viết tiêu biểu về nội dung này như: Thu hơn 5.200 tỷ đồng trong đường dây TikTok Mr Pips lừa đầu tư chứng khoán (10/12/2024), Đường dây có hơn 10.000 lượt người đánh bạc bị triệt phá (23/2/2025); Đường dây cho thuê tài khoản Telegram, Zalo thu 2 tỷ đồng mỗi tháng (6/9/2025)...

Nhóm nội dung biện pháp phòng ngừa tội phạm công nghệ cao chiếm 32,7%, cho thấy 03 BMĐT diện khảo sát đã chú trọng hơn đến vai trò "phòng bệnh hơn chữa bệnh", cung cấp các hướng dẫn, khuyến cáo, kỹ năng nhận diện rủi ro trên không gian mạng. Sự gia tăng của các hình thức lừa đảo qua mạng như giả mạo ngân hàng, tuyển dụng ảo, chiếm đoạt tài khoản, đầu tư tài chính đa cấp... khiến nhu cầu tiếp nhận thông tin phòng ngừa của công chúng ngày càng lớn. Nội dung này mang tính giáo dục, phổ biến tri thức pháp luật và kỹ năng số, góp phần nâng cao năng lực tự bảo vệ

của người dân trong môi trường số. Tuy nhiên, so với nhóm đấu tranh, nhóm phòng ngừa vẫn còn ít hơn, cho thấy báo chí có thể cần tăng cường hơn các sản phẩm dạng hướng dẫn, phân tích, đồ họa cảnh báo.

Báo VnExpress có cách tiếp cận phòng ngừa mang tính thời sự và tương tác cao. Nhiều tin ngắn cảnh báo được đưa dưới dạng "Công an cảnh báo...", "Cẩn trọng với chiêu trò..." như "Cảnh báo chiêu trò lừa đảo sau bão, lũ" (6/10/2024) "Mạo danh ngân hàng nhắn tin lừa khách hàng" (11/7/2025) hay "Những chiêu lừa online khiến nhiều người sập bẫy" (18/3/2025) tổng hợp nhiều thủ đoạn phổ biến kèm lời khuyên (dưới dạng interactive). Báo điện tử Công an cũng có nhiều bài tương tự như: Gia tăng lừa đảo trực tuyến vào dịp cuối năm - người dân cần lưu ý gì? (28/12/2024); 1001 mánh khoé lừa đảo trên mạng xã hội (24/2/2025); Nâng cao kỹ năng phòng chống tội phạm sử dụng công nghệ cao (26/9/2025)...Báo Nhân Dân cũng có nhiều bài viết nổi bật về nội dung này như: Cảnh báo việc mượn danh nghĩa của Cục Đăng kiểm để lừa đảo, chiếm đoạt tiền qua mạng (31/10/2024); Tránh tiếp tay cho tội phạm lừa đảo qua mạng (19/3/2025); Cảnh báo lừa đảo chiếm đoạt tài sản từ sự cố an ninh mạng tại CIC (20/9/2025)...

Nhóm nội dung về chủ trương, chính sách phòng, chống tội phạm công nghệ cao chiếm 22,8%, thấp nhất trong ba nhóm. Đây là nhóm nội dung quan trọng, định hướng nhận thức xã hội về chiến lược bảo đảm an ninh mạng quốc gia, hệ thống pháp luật, quy hoạch nguồn lực và sự phối hợp liên ngành trong phòng, chống tội phạm CNC. Việc tỷ lệ nhóm nội dung này còn thấp đặt ra yêu cầu tăng cường hơn các tuyến bài phân tích chính sách, đặc biệt trong bối cảnh Việt Nam đang hoàn thiện hành lang pháp lý liên quan đến không gian mạng.

Với nhóm nội dung này, Báo Nhân Dân điện tử nổi bật ở việc truyền tải các chỉ đạo, chính sách mới của Đảng và Nhà nước liên quan đến an ninh mạng như Bộ trưởng Công an: Nâng cao tiềm lực an ninh mạng" (11/6/2025); Khung pháp lý toàn cầu chống tội phạm mạng" (30/9/2025) nêu bật bối cảnh chuyển đổi số và yêu cầu hợp tác toàn cầu để ngăn chặn tội phạm mạng, hay bản tin "Hợp tác vì một không gian mạng an toàn, sáng tạo và bền vững" (26/6/2025) đưa tin về việc Bộ Công an và Google ký kết ghi nhớ hợp tác, Google cam kết hỗ trợ Việt Nam trong phòng chống tội phạm công nghệ cao...

Tổng thể, cơ cấu nội dung được phân bổ theo hướng thiên về thông tin xử lý phá án, trong khi thông tin phòng ngừa và chính sách còn khiêm tốn. Điều này phản ánh tương đối đúng thực tiễn hoạt động báo chí hiện nay, nhưng đồng thời cũng gợi mở nhu cầu tái cân bằng nội dung nhằm giúp công chúng không chỉ biết “đã xảy ra gì,” mà còn hiểu “vì sao xảy ra?” và “làm thế nào để tránh.” Trong bối cảnh tội phạm CNC ngày càng phức tạp, việc nâng tỷ trọng các nội dung phòng ngừa và chính sách sẽ góp phần hoàn thiện vai trò của báo chí trong chiến lược bảo đảm an ninh truyền thông và an ninh mạng quốc gia.

3.1.3. Về hình thức thông tin

03 BMĐT diện khảo sát hiện nay sử dụng nhiều thể loại như tin tức, bài phản ánh, phỏng vấn, phóng sự, chuyên đề và nội dung đa phương tiện. Trong đó, VnExpress nổi bật với tin ngắn (400–600 chữ), tập trung 5W1H, cập nhật nhanh các vụ việc và cảnh báo. Bên cạnh đó, báo còn phát triển các bài long-form, loạt bài phân tích và đặc biệt là nội dung interactive, infographic kết hợp e-magazine, tạo sức hút với độc giả trẻ. Báo Nhân Dân điện tử sử dụng đa dạng thể loại, kết hợp giữa tin tức và bài chính luận chuyên sâu, nổi bật với các e-magazine công phu, lồng ghép phỏng vấn và phân tích. Trong khi đó, Báo CAND điện tử chủ yếu khai thác tin và bài phản ánh, thường là tường thuật chi tiết vụ án, ít sử dụng bình luận riêng do đặc thù báo ngành.

Về đa phương tiện, cả ba báo đều khai thác nhưng mức độ khác nhau. VnExpress dẫn đầu với việc tích hợp ảnh, video, đồ họa tương tác và nội dung đa nền tảng. Nhân Dân điện tử cũng sử dụng đa dạng như video, infographic, podcast... Báo CAND điện tử hạn chế hơn, chủ yếu dùng ảnh tĩnh và một số video từ ANTV, chưa phát triển mạnh nội dung video riêng.

3.2. Thảo luận

3.2.1. Thành công của thông tin về phòng, chống tội phạm về công nghệ cao trên 03 báo mạng điện tử diện khảo sát

Qua khảo sát cho thấy, việc thông tin phòng, chống tội phạm CNC trên 03 BMĐT diện khảo sát trong thời gian qua đã đạt được một số kết quả nhất định.

Các báo mạng điện tử đã thể hiện sự nhanh nhạy và kịp thời trong việc cung cấp thông tin cảnh báo và cập nhật diễn biến của tội phạm công nghệ cao. Khi xuất hiện các thủ đoạn hoặc vụ việc mới, các báo đều nhanh chóng đăng tải tin bài nhằm cảnh báo công chúng, đặc biệt vào những thời điểm nhạy cảm như dịp cuối năm khi các hình thức lừa đảo trực tuyến gia tăng. Bên cạnh tính kịp thời, nội dung thông tin trên các báo cũng khá toàn diện và đa dạng, không chỉ phản ánh các vụ việc cụ thể mà còn đề cập đến chủ trương, chính sách của Nhà nước, kết quả đấu tranh của cơ quan chức năng cũng như hướng dẫn kỹ năng phòng tránh cho người dân.

Mỗi cơ quan báo chí có thế mạnh riêng, từ việc cung cấp góc nhìn chính sách, phản ánh thực tiễn đời sống đến thông tin chuyên môn từ lực lượng chức năng, qua đó giúp độc giả tiếp cận vấn đề ở nhiều chiều cạnh khác nhau. Đồng thời, hình thức và phương thức truyền thông cũng có nhiều cải tiến khi các báo điện tử áp dụng các sản phẩm đa phương tiện như video, đồ họa thông tin, eMagazine hoặc bài viết tương tác nhằm tăng tính trực quan và hấp dẫn. Việc tận dụng các nền tảng mạng xã hội để lan tỏa nội dung cũng giúp mở rộng phạm vi tiếp cận công chúng và nâng cao hiệu quả truyền thông. Nhờ đó, thông tin báo chí không chỉ góp phần nâng cao nhận thức xã hội về tội phạm công nghệ cao mà còn hỗ trợ cơ quan chức năng trong việc cảnh báo, phòng ngừa và đấu tranh với loại tội phạm này, trở thành cầu nối quan trọng giữa lực lượng chức năng và cộng đồng trong bảo đảm an toàn trên không gian mạng.

3.2.2. Hạn chế của thông tin về phòng, chống tội phạm về công nghệ cao trên 03 báo mạng điện tử diện khảo sát và nguyên nhân

Bên cạnh những thành công, việc thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên ba báo mạng điện tử diện khảo sát vẫn tồn tại một số hạn chế nhất định.

Trước hết, số lượng tin bài tuy nhiều nhưng còn phân tán, chủ yếu mang tính đơn lẻ, thiếu các tuyến bài dài hơi hoặc phân tích chuyên sâu theo chuỗi sự kiện. Nhiều bài viết, nội dung mới dừng ở việc phản ánh hiện tượng và đưa ra khuyến cáo, trong khi các phân tích về nguyên nhân sâu xa từ góc độ xã hội, tâm lý hay kỹ thuật vẫn còn hạn chế. Bên cạnh đó, mức độ ưu tiên giữa các cơ quan báo chí chưa đồng đều, dẫn đến sự chênh lệch về chất lượng và phạm vi thông tin. 03 BMĐT diện khảo sát hiện nay vẫn tập trung nhiều vào các vụ việc gây chú ý lớn như lừa đảo chiếm đoạt tài sản,

trong khi những nguy cơ nghiêm trọng khác như phát tán mã độc (như bài viết “Lợi dụng góp ý dự thảo văn kiện để phát tán mã độc” đăng ngày 17/9/2025 trên nhandan.vn); tấn công hệ thống (ví dụ như bài viết “Cảnh báo hoạt động tấn công mạng hệ thống thông tin quan trọng về an ninh quốc gia” đăng ngày 27/4/2025 trên cand.com.vn); hay gián điệp mạng chưa được truyền thông, thông tin đầy đủ đến bạn đọc.

Ngoài ra, hình thức thể hiện ở một số bài viết vẫn còn khô cứng, nặng về thông tin, thiếu tính kể chuyện và sức hấp dẫn, khiến khó thu hút nhóm độc giả trẻ. Chẳng hạn, bài “Thu hơn 5.200 tỷ đồng trong đường dây lừa đảo của TikToker Mr Pips” (VnExpress, ngày 14/12/2024) chủ yếu trình bày các dữ kiện như quy mô vụ án, số tiền chiếm đoạt, hoạt động của đối tượng và kết quả điều tra của cơ quan chức năng mà thiếu diễn biến cụ thể từ góc nhìn nạn nhân hay trải nghiệm thực tế, do đó chưa tạo được chiều sâu cảm xúc và sự cuốn hút. Bên cạnh đó, các hình thức đa phương tiện như infographic, longform, interactive, podcast đã được triển khai nhưng chưa đồng đều giữa các cơ quan báo chí, còn mang tính thử nghiệm, chưa trở thành sản phẩm chủ lực. Việc đầu tư nội dung và kỹ thuật chưa tương xứng khiến hiệu quả truyền tải chưa cao, chưa tận dụng hết lợi thế của báo chí số trong việc tiếp cận và giữ chân công chúng. Tính tương tác với công chúng cũng còn hạn chế khi phần lớn thông tin vẫn mang tính một chiều, ít có các diễn đàn trao đổi hoặc hoạt động giải đáp thắc mắc của độc giả. Điều này khiến nhiều người sau khi tiếp nhận thông tin vẫn chưa biết cách xử lý khi gặp tình huống cụ thể liên quan đến tội phạm công nghệ cao.

Ngoài ra, có một hạn chế khách quan là hiệu quả tác động của báo chí còn bị giới hạn bởi chính đặc tính của tội phạm công nghệ cao, nghĩa là tội phạm thay đổi thủ đoạn rất nhanh, “đi trước” một bước so với cảnh báo. Dù báo chí đã thông tin nhiều, vẫn có người dân sập bẫy vì kẻ gian nghĩ ra chiêu mới chưa kịp cảnh báo.

Nguyên nhân của những hạn chế trên chủ yếu xuất phát từ cả yếu tố chủ quan và khách quan. Trước hết, đội ngũ phóng viên, biên tập viên chưa thực sự chuyên sâu về lĩnh vực an ninh mạng và công nghệ cao, trong khi đây là đề tài phức tạp, đòi hỏi kiến thức liên ngành và kỹ năng điều tra chuyên biệt. Nhiều phóng viên vẫn chủ yếu dựa vào nguồn tin từ cơ quan chức năng, ít có điều kiện khai thác độc lập hoặc triển khai các tuyến bài dài kỳ, dẫn đến nội dung còn dừng ở mức phản ánh hiện tượng, thiếu

phân tích chiều sâu. Bên cạnh đó, áp lực công việc đa nhiệm, thời gian hạn chế và thiếu nguồn kinh phí riêng cho mảng nội dung này cũng khiến việc đầu tư cho các sản phẩm báo chí chuyên sâu, đa phương tiện hoặc điều tra dài hạn chưa được chú trọng đúng mức.

Ngoài ra, định hướng nội dung của từng cơ quan báo chí cũng ảnh hưởng đến chất lượng và phạm vi thông tin. Các báo có xu hướng ưu tiên những nội dung dễ thu hút độc giả, trong khi những vấn đề mang tính kỹ thuật cao, ít “tính giật gân” lại chưa được quan tâm tương xứng. Về mặt hình thức, tư duy làm báo truyền thống vẫn còn tồn tại ở một số phóng viên, khiến cách thể hiện còn khô cứng, ít sáng tạo, chưa phù hợp với nhu cầu tiếp nhận của công chúng hiện đại, đặc biệt là giới trẻ. Đồng thời, việc tổ chức các hoạt động tương tác, giải đáp cho độc giả còn hạn chế do thiếu nguồn lực chuyên gia và lo ngại về tính nhạy cảm của thông tin.

Bên cạnh đó, nguyên nhân khách quan cũng đóng vai trò quan trọng, khi tội phạm công nghệ cao luôn biến đổi nhanh, liên tục xuất hiện thủ đoạn mới, khiến báo chí khó theo kịp để cảnh báo kịp thời. Điều này làm giảm phần nào hiệu quả tác động của thông tin, dù báo chí đã có nhiều nỗ lực trong công tác tuyên truyền, phổ biến kiến thức phòng, chống tội phạm công nghệ cao.

3.2.3. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử Việt Nam trong thời gian tới

Từ kết quả khảo sát trên, bài viết đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử Việt Nam trong thời gian tới.

Một là, nâng cao nhận thức thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử

Các BMDT cần coi tuyên truyền về phòng, chống tội phạm công nghệ cao là nhiệm vụ thường xuyên, xây dựng chiến lược truyền thông dài hạn thay vì chỉ đưa tin khi xảy ra các vụ việc cụ thể. Theo đó, các tòa soạn cần tăng cường số lượng và tần suất các tin, bài phổ biến kiến thức, cảnh báo thủ đoạn mới của tội phạm mạng, đồng thời xây dựng các chuyên mục chuyên đề như “Cảnh báo an ninh mạng”, “Kỹ năng an toàn

số” hay “Phòng tránh lừa đảo trực tuyến”. Bên cạnh đó, báo mạng điện tử cần tăng cường phối hợp với các cơ quan chức năng như Bộ Công an, Cục An ninh mạng và Phòng chống tội phạm công nghệ cao, Hiệp hội An ninh mạng quốc gia... để kịp thời tiếp nhận và lan tỏa các thông tin cảnh báo về những phương thức, thủ đoạn lừa đảo mới. Ngoài ra, các cơ quan BMĐT có thể tổ chức các chiến dịch truyền thông trực tuyến, cuộc thi tìm hiểu về an toàn thông tin hoặc các chuyên mục định kỳ nhằm tạo sự tương tác với độc giả và từng bước hình thành thói quen cảnh giác trong môi trường số. Nhìn chung, khi nhận thức xã hội về an toàn thông tin được nâng cao, mỗi cá nhân sẽ trở thành một “lá chắn” chủ động trước các nguy cơ trên không gian mạng, qua đó góp phần tạo dựng môi trường số an toàn và bền vững.

Hai là, nâng cao chất lượng nội dung thông tin

Chất lượng nội dung là yếu tố quyết định hiệu quả của thông tin tuyên truyền về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử. Vì vậy, các cơ quan báo chí cần chú trọng đổi mới và nâng cao chất lượng nội dung theo hướng chính xác, cập nhật, có chiều sâu và thiết thực đối với công chúng. Trước hết, các tin, bài phải luôn bảo đảm độ tin cậy của thông tin, dựa trên nguồn dữ liệu chính thống từ các cơ quan chức năng, tổ chức nghiên cứu hoặc báo cáo chuyên ngành, đồng thời cập nhật kịp thời những thủ đoạn, xu hướng tội phạm mới trên không gian mạng. Bên cạnh đó, nội dung cần vượt ra khỏi việc phản ánh sự kiện đơn thuần, tập trung phân tích nguyên nhân, phương thức hoạt động của tội phạm, những lỗ hổng về tâm lý hoặc kỹ thuật bị lợi dụng và đưa ra các khuyến nghị cụ thể giúp người dân tự bảo vệ mình. Các khuyến cáo nên được trình bày rõ ràng, ngắn gọn, dễ áp dụng nhằm tăng khả năng ghi nhớ và thực hành của độc giả. Đồng thời, để nâng cao sức hấp dẫn và hiệu quả tiếp nhận, báo mạng điện tử cần đa dạng hóa cách tiếp cận nội dung thông qua các hình thức như bài điều tra, phỏng vấn chuyên gia, phân tích chuyên sâu hoặc các câu chuyện thực tế từ nạn nhân và chuyên gia an ninh mạng. Tuy nhiên, trong quá trình đưa tin cần bảo đảm tính nhân văn và tuân thủ đạo đức báo chí, tôn trọng quyền riêng tư của nạn nhân, tránh khai thác yếu tố giật gân hoặc gây tâm lý hoang mang cho công chúng. Khi nội dung thông tin được đầu tư một cách bài bản, sâu sắc và đáng tin cậy, BMĐT sẽ phát huy tốt vai trò định hướng dư luận, góp phần nâng cao nhận thức xã hội và hỗ trợ hiệu quả cho công tác phòng, chống tội phạm công nghệ cao trong môi trường số hiện nay.

Ba là, đẩy mạnh đổi mới, đa dạng hình thức thông tin

Bên cạnh nội dung, hình thức thể hiện thông tin cũng đóng vai trò quan trọng trong việc thu hút độc giả và nâng cao hiệu quả truyền tải thông điệp về phòng, chống tội phạm công nghệ cao. Trong bối cảnh truyền thông số phát triển mạnh mẽ, báo mạng điện tử cần đổi mới và đa dạng hóa các hình thức thể hiện thay vì chỉ sử dụng bài viết văn bản truyền thống. Trước hết, cần tận dụng thế mạnh đa phương tiện của báo điện tử thông qua các hình thức như infographic, video clip, podcast, slideshow ảnh hoặc đồ họa tương tác để minh họa sinh động cho nội dung cảnh báo. Những sản phẩm trực quan như infographic về các thủ đoạn lừa đảo phổ biến hoặc các nguyên tắc an toàn khi sử dụng Internet sẽ giúp công chúng dễ tiếp cận, dễ ghi nhớ và thuận tiện chia sẻ trên mạng xã hội. Bên cạnh đó, các video ngắn mô phỏng tình huống lừa đảo hoặc phỏng vấn chuyên gia an ninh mạng cũng là hình thức truyền tải hiệu quả, đặc biệt đối với nhóm công chúng trẻ vốn có xu hướng tiếp nhận thông tin qua hình ảnh và video.

Ngoài ra, hình thức podcast hoặc chương trình âm thanh chuyên đề về an ninh mạng có thể tiếp cận nhóm độc giả bận rộn, giúp họ tiếp nhận thông tin trong nhiều bối cảnh khác nhau. Báo mạng điện tử cũng cần phát huy tính tương tác của môi trường trực tuyến bằng cách tổ chức các buổi giao lưu trực tuyến, hỏi - đáp với chuyên gia hoặc xây dựng các chuyên mục để độc giả gửi câu hỏi, chia sẻ kinh nghiệm về an toàn thông tin. Những hình thức tương tác như quiz, tình huống giả định hoặc khảo sát trực tuyến cũng có thể giúp biến kiến thức phòng, chống tội phạm công nghệ cao trở nên sinh động và dễ tiếp thu hơn. Đồng thời, các tòa soạn cần tối ưu hóa cách trình bày nội dung trên nền tảng web và thiết bị di động, đảm bảo tốc độ truy cập nhanh, bố cục rõ ràng và thuận tiện cho việc chia sẻ trên mạng xã hội. Khi các hình thức truyền thông được triển khai đa dạng, kết hợp hiệu quả giữa văn bản, hình ảnh, âm thanh và tương tác, thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao sẽ trở nên hấp dẫn hơn, mở rộng khả năng tiếp cận tới nhiều nhóm công chúng và góp phần nâng cao hiệu quả tuyên truyền trong môi trường truyền thông số.

Bốn là, tăng cường nguồn nhân lực cho công tác truyền thông về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử

Nguồn nhân lực là yếu tố then chốt quyết định hiệu quả thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử. Vì vậy, cần tăng cường đào tạo và phát triển đội ngũ cán bộ quản lý báo chí cũng như phóng viên, biên tập viên – những người trực tiếp định hướng và sản xuất nội dung truyền thông. Đối với cán bộ quản lý, cần nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của thông tin phòng, chống tội phạm công nghệ cao trong bối cảnh chuyển đổi số, đồng thời bồi dưỡng kiến thức về an ninh mạng, xu hướng tội phạm công nghệ cao và kỹ năng quản trị truyền thông số. Các khóa tập huấn, hội thảo chuyên đề do cơ quan quản lý báo chí, các tổ chức chuyên môn hoặc cơ quan chức năng tổ chức sẽ giúp lãnh đạo tòa soạn cập nhật kiến thức, chia sẻ kinh nghiệm và xây dựng chiến lược truyền thông hiệu quả cho lĩnh vực này. Bên cạnh đó, cán bộ quản lý cần được trang bị kiến thức cơ bản về công nghệ và kỹ năng phân tích dữ liệu công chúng để định hướng nội dung phù hợp, đồng thời có khả năng xử lý các tình huống truyền thông liên quan đến an ninh mạng. Đối với đội ngũ phóng viên và biên tập viên, cần chú trọng đào tạo kiến thức liên ngành về công nghệ thông tin, pháp luật và an toàn thông tin nhằm nâng cao khả năng khai thác, phân tích và truyền tải thông tin về tội phạm công nghệ cao một cách chính xác, dễ hiểu và hấp dẫn. Các tòa soạn nên tạo điều kiện cho phóng viên tham gia các khóa tập huấn chuyên sâu về an ninh mạng, đồng thời trang bị thêm kỹ năng báo chí hiện đại như làm báo dữ liệu, sản xuất nội dung đa phương tiện và khai thác nguồn tin công nghệ. Việc xây dựng nhóm phóng viên chuyên trách về công nghệ và an ninh mạng cũng là hướng đi cần thiết để nâng cao tính chuyên nghiệp và chiều sâu thông tin. Đồng thời, các cơ quan BMĐT cần có cơ chế khuyến khích, khen thưởng các tác phẩm báo chí chất lượng về đề tài này nhằm tạo động lực cho đội ngũ làm báo.

Năm là, tăng cường nguồn lực tài chính, cơ sở vật chất, áp dụng công nghệ vào truyền thông, thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử.

Để triển khai hiệu quả các giải pháp về nội dung, hình thức và nhân lực trong thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao, các cơ quan báo mạng điện tử cần được bảo đảm nguồn lực tài chính, cơ sở vật chất và hạ tầng công nghệ phù hợp. Trước hết, việc tăng cường nguồn lực tài chính là điều kiện quan trọng để các tòa soạn đầu tư sản xuất các sản phẩm báo chí chất lượng cao như phóng sự điều tra, infographic, video hay các chuyên mục chuyên đề về an ninh mạng. Trong bối cảnh nhiều cơ quan báo

chí còn gặp khó khăn về kinh phí, việc mở rộng hợp tác với các tổ chức, doanh nghiệp công nghệ hoặc đơn vị hoạt động trong lĩnh vực an toàn thông tin có thể giúp bổ sung nguồn lực, đồng thời vẫn cần bảo đảm nguyên tắc minh bạch và độc lập biên tập. Bên cạnh đó, các tòa soạn cần chú trọng đầu tư cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin, bao gồm hệ thống quản trị nội dung hiện đại, máy chủ ổn định, giải pháp bảo mật và phòng chống tấn công mạng nhằm bảo đảm hoạt động liên tục của báo điện tử và an toàn cho dữ liệu cũng như độc giả. Việc trang bị các thiết bị tác nghiệp hiện đại như máy tính cấu hình cao, thiết bị ghi hình, ghi âm và đường truyền Internet tốc độ cao cũng tạo điều kiện thuận lợi cho phóng viên sản xuất nội dung đa phương tiện.

Đồng thời, các cơ quan báo chí cần mạnh dạn ứng dụng các công nghệ mới như trí tuệ nhân tạo và phân tích dữ liệu để hỗ trợ hoạt động truyền thông, chẳng hạn phân tích xu hướng tìm kiếm của công chúng để định hướng nội dung, phát hiện và cảnh báo sớm các hình thức lừa đảo trên không gian mạng hoặc triển khai chatbot hỗ trợ giải đáp thông tin về an ninh mạng cho độc giả. Việc kết nối hệ thống thông tin của tòa soạn với các nguồn cảnh báo chính thức từ cơ quan chức năng cũng giúp rút ngắn thời gian phát hiện và truyền tải thông tin cảnh báo đến công chúng. Nhìn chung, khi được hỗ trợ bởi nguồn lực tài chính, cơ sở vật chất và công nghệ phù hợp, các cơ quan báo mạng điện tử sẽ có điều kiện nâng cao chất lượng và hiệu quả thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao, góp phần xây dựng môi trường truyền thông số an toàn và bền vững.

Sáu là, tăng cường sự liên kết hợp tác giữa các cơ quan báo mạng điện tử với các bên liên quan trong thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao

Việc tăng cường liên kết, hợp tác giữa các cơ quan báo mạng điện tử với các tổ chức, cơ quan liên quan là giải pháp quan trọng nhằm nâng cao hiệu quả truyền thông về phòng, chống tội phạm công nghệ cao. Trước hết, cần đẩy mạnh phối hợp giữa cơ quan báo chí với các cơ quan quản lý nhà nước và lực lượng chuyên trách như Bộ Thông tin và Truyền thông, Bộ Công an, đặc biệt là các đơn vị phụ trách an ninh mạng. Cơ chế trao đổi thông tin thường xuyên, cung cấp dữ liệu và cảnh báo kịp thời sẽ giúp báo chí nhanh chóng cập nhật tình hình, truyền tải thông tin chính xác đến công chúng. Bên cạnh đó, sự hợp tác giữa các cơ quan báo chí với nhau cũng có ý nghĩa quan trọng trong việc chia sẻ kinh nghiệm, phối hợp triển khai các chiến dịch truyền

thông diện rộng và tạo hiệu ứng lan tỏa mạnh mẽ trong xã hội. Ngoài ra, việc hợp tác với các doanh nghiệp công nghệ, nền tảng mạng xã hội, ngân hàng và doanh nghiệp viễn thông sẽ giúp báo chí tiếp cận nguồn dữ liệu thực tiễn, đồng thời mở rộng các kênh truyền tải thông tin đến người dùng Internet. Trong bối cảnh tội phạm công nghệ cao mang tính xuyên biên giới, các cơ quan báo chí cũng cần mở rộng hợp tác quốc tế, tham gia các diễn đàn, hội nghị và mạng lưới báo chí toàn cầu để học hỏi kinh nghiệm, cập nhật xu hướng và phối hợp thực hiện các hoạt động truyền thông liên quan đến an ninh mạng. Đồng thời, sự phối hợp với các tổ chức xã hội, cơ sở giáo dục và các đoàn thể cũng góp phần đưa thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao đến gần hơn với cộng đồng, đặc biệt là các nhóm đối tượng dễ bị tổn thương trong môi trường số. Nhìn chung, khi được triển khai đồng bộ và hiệu quả, các mối liên kết hợp tác này sẽ hình thành mạng lưới truyền thông rộng khắp, phát huy sức mạnh tổng hợp của nhiều chủ thể, qua đó nâng cao hiệu quả tuyên truyền và góp phần xây dựng môi trường không gian mạng an toàn cho xã hội.

4. Kết luận

Trong bối cảnh chuyển đổi số mạnh mẽ và sự bùng nổ của không gian mạng, tội phạm công nghệ cao đang trở thành thách thức nghiêm trọng đối với an ninh quốc gia, trật tự an toàn xã hội và đời sống của mỗi người dân. Kết quả khảo sát, phân tích trong bài viết cho thấy các hành vi phạm tội trên không gian mạng ngày càng đa dạng, tinh vi, khó kiểm soát; trong khi đó, nhu cầu tiếp nhận thông tin chính thống, kịp thời, có định hướng của công chúng ngày càng lớn. Báo mạng điện tử, với ưu thế về tốc độ, tính đa phương tiện và mức độ lan tỏa giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong việc tuyên truyền, cảnh báo và hỗ trợ phòng, chống tội phạm công nghệ cao. Vì vậy, thông tin về phòng, chống tội phạm công nghệ cao trên báo mạng điện tử Việt Nam có ý nghĩa to lớn, không chỉ đối với công tác truyền thông mà còn đối với bảo đảm an ninh, an toàn xã hội trong thời đại số. Việc tiếp tục nâng cao chất lượng thông tin, đổi mới phương thức truyền tải và hoàn thiện cơ chế phối hợp giữa báo chí và lực lượng chức năng là yêu cầu tất yếu nhằm đáp ứng những thách thức ngày càng lớn của tội phạm công nghệ cao trong tương lai./.

1. Chính Phủ. (2014). Nghị định số 25/2014/NĐ-CP ngày 7-4-2024 của Chính phủ quy định về phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật khác có sử dụng công nghệ cao, <https://thuvienphapluat.vn/van-ban/Cong-nghe-thong-tin/Nghi-dinh-25-2014-ND-CP-phong-chong-toi-pham-vi-pham-phap-luat-co-su-dung-cong-nghe-cao-225739.aspx>.
2. Học viện Cảnh sát Nhân dân. (2018). Những vấn đề cơ bản về phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao, Nhà xuất bản Công an Nhân dân, tr.6.
- 3 Luật Công nghệ cao. (Số 21/2008/QH12, 2008.) Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, truy cập tại <https://thuvienphapluat.vn/van-ban/Linh-vuc-khac/Luat-cong-nghe-cao-2008-21-2008-QH12-82201.aspx>.
4. Luật Báo chí. (Số 103/2016/QH13, 2016). Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. <https://vanban.chinhphu.vn/default.aspx?pageid=27160&docid=184567>.
5. Luật Công nghệ cao. (Số 133/2025/QH15,2025). Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, truy cập tại <https://thuvienphapluat.vn/van-ban/Linh-vuc-khac/Luat-Cong-nghe-cao-2025-so-133-2025-QH15-675211.aspx>.